

Edward H. Julius

TRUCURI ARITMETICE

50

MODURI SIMPLE

de adunare, scădere, înmulțire și împărțire

FĂRĂ CALCULATOR

Ediția a II-a

Traducerea din limba engleză de
Cristina Arsene-Onu

Editura Paralela 45

Redactare: Mugur Butuza
Corector: Adriana Oprea
Tehnoredactare: Mihail Vlad
Pregătire de tipar: Marius Badea
Design copertă: Delia Gheorghe

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

JULIUS, EDWARD H.

Trucuri aritmetice : 50 de moduri simple de adunare, scădere, înmulțire

și împărțire fără calculator / Edward H. Julius ; trad. din lb. engleză

de Cristina Arsene-Onu. - Ed. a 2-a. - Pitești : Paralela 45, 2019

ISBN 978-973-47-2952-4

I. Arsene-Onu, Cristina (trad.)

51

Arithmetricks: 50 Easy Ways to Add, Subtract, Multiply, and Divide Without a Calculator
Edward H. Julius

Copyright © 1995 by Edward H. Julius. All Rights Reserved.
This translation published under license with the original publisher
John Wiley & Sons., Inc.

Copyright © Editura Paralela 45, 2019
Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate, iar conținutul
este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.
www.edituraparelela45.ro

Introducere

Bine ați venit în minunata lume a trucurilor aritmetice. Ce este, de fapt, aritmetica prin trucuri? Este o variantă a matematicii care se ocupă cu o mulțime de metode pentru adunare, scădere, înmulțire și împărțire, mai rapide decât v-ați putea vreodată imagina. Cele mai multe se pot efectua fără ajutorul creionului sau al hârtiei, pentru că operațiile se vor efectua mental. Uneori, o să obțineți răspunsul mai rapid decât în cazul în care ați folosi un calculator.

În calitate de magician al matematicii mentale, o să vă impresionați prietenii și familia, o să aveți un avantaj în plus la testele de matematică și o să ajungeți să vă placă să lucrați cu numere.

S-ar putea să vă întrebați: „De ce să învăț să efectuez toate operațiile mental atâta timp cât pot folosi pur și simplu un calculator?” Iată câteva situații tipice în care aritmetica prin trucuri vă poate fi de ajutor:

- Când sunteți la magazin sau oriunde altundeva departe de casă sau la școală și nu aveți un calculator.
- Când vreți să vă demonstrați inteligența. Gândiți-vă cât de stânjeniti v-ați simți dacă vi s-ar cere să înmulțiți 2 cu 3 și ar trebui să scoateți calculatorul pentru a obține răspunsul. Dar gândiți-vă și cât de mândri v-ați simți dacă vi s-ar cere să împărțiți 32 la 5 și ați oferi răspunsul aproape instantaneu!
- Când vreți să faceți un calcul fără ca ceilalți să știe. Să presupunem că aveți impresia că vânzătorul de la magazin v-a cerut prea mulți bani sau v-a păcălit când v-a dat restul. Dacă veți reface operațiile matematice cu ajutorul unui calculator îl veți face pe vânzător să se simtă stânjenit.
- Când nu vă merge calculatorul sau a rămas fără baterii.

- Când nu aveți voie să folosiți un calculator, mai ales în cazul anumitor teste sau examene.
- Când vreți să dați un răspuns rapid. Multe calcule se pot efectua *mai rapid* în minte decât cu ajutorul unui calculator – atâta timp cât cunoașteți trucurile aritmetice.

În timp ce parcurgeți *Trucurile aritmetice*, ar trebui să conștientizați următoarele aspecte:

- Trebuie să exersați, să exersați, să exersați aceste trucuri pentru a le stăpâni. Matematica rapidă nu se poate învăța de pe o zi pe alta. Totuși, vă puteți distra de minune încercând.
- Probabil că, inconștient, ați folosit deja astfel de trucuri matematice. Nu am cum să uit perioada în care fiica mea tocmai învăța adunarea și am surprins-o adunând $8 + 7$ aproape instantaneu. Când am întrebat-o cum de a obținut rezultatul atât de rapid, mi-a spus: „Păi, știu deja că $8 + 8 = 16$, prin urmare $8 + 7$ trebuie să fie egal cu 16 minus 1.” Tocmai folosisse un truc de matematică mentală.
- Cu cât stăpâniți mai multe trucuri, cu atât mai des o să reușiți să faceți calcule matematice la nivel mental. Dar nu trebuie să vă așteptați să învățați toate trucurile într-o zi sau într-o săptămână. Este mai mult decât suficient să rețineți unul sau două trucuri pe zi.
- Chiar dacă un astfel de truc vă va face să câștigați doar o picosecundă (adică o trilionime de secundă), merită folosit. Ei bine, poate că măcar o jumătate de secundă.
- Va trebui să vă ascundeți imediat calculatorul! O să fac o pauză pentru câteva clipe ca să aveți timp să o faceți.

Pentru a deveni un magician al matematicii mentale, nu este nevoie să fiți un Einstein. Nu aveți nevoie decât de câteva cunoștințe elementare de adunare, scădere, înmulțire și împărțire. Pentru anumite trucuri, va trebui să știți câte ceva și despre fracții și zecimale.

Pentru a obține rezultate optime în urma parcurgerii acestei cărți, înainte de a începe treceți în revistă conceptele matematice de la paginile 11-14. Vă puteți folosi și de anexa A pentru anumite simboluri sau

termeni folosiți în această carte pe care nu îi înțelegeți. Dacă întâlniți pasaje pe care nu le înțelegeți, apălați la ajutorul profesorului/învățătorului vostru sau la cel al adulților.

Dacă întâlniți trucuri care nu vă sunt pe plac (sau pe care le considerați prea dificile), nu le folosiți. Dacă veți folosi măcar un sfert din cele 50 de trucuri prezentate în această carte, înseamnă că sunteți într-o „formă matematică” foarte bună din punct de vedere mental.

În anexa B, puteți găsi câteva trucuri extrem de interesante pe care să le puteți folosi în diverse contexte sociale. Pentru a le realiza este nevoie de mult exercițiu. Dar vă asigur că de fiecare dată îi veți impresiona, amuza și uimi pe cei care vă urmăresc.

În consecință, legați-vă centura de siguranță, îmbrăcați pelerina menită activităților cognitive și pregătiți-vă pentru o călătorie așa cum nu ați mai experimentat până în prezent, pe tărâmul numerelor.

Mențione pentru profesori/învățători

Cartea de față poate fi folosită ca material suplimentar la manualul de matematică. Încercați să parcurgeți cu elevii voștri primele 20 de trucuri elementare și dați-le ca temă individuală exercițiile practice aferente. Caracterul autodidact al acestei cărți va oferi elevilor mai bine pregătiți posibilitatea de a progresa în stăpânirea trucurilor matematice mentale, a trucurilor de estimare și a tehnicilor de verificare.

Trucurile aritmetice îi poate ajuta pe elevi să devină mai entuziaști, motivați și încrezători în rezolvarea operațiilor care implică numere.

Trecere în revistă a unora dintre cele mai importante concepte matematice

Noțiunea de valoare pozițională a cifrelor

Este important să înțelegeți ce reprezintă fiecare cifră a unui număr. De exemplu, numerele 437 și 374 conțin aceleași trei cifre.

Trucuri elementare pentru adunări

1. Să ne distrăm asamblând puzzle-uri

Operații de adunare fără a mai „ține în minte”

Ați primit cadou de ziua voastră un puzzle format din 500 de piese. În următoarele patru zile asamblați: 79 de piese în prima zi, în a doua 48, 67 în a treia și 58 în a patra zi. Sunteți curioși să aflați numărul total al pieselor pe care le-ați folosit până în prezent. Pentru a rezolva această problemă, trebuie să adunați $79 + 48 + 67 + 58$.

Trucul pentru o rezolvare rapidă

Puteți aduna aceste numere, fără a fi nevoie „să țineți în minte”, adunând mai întâi fiecare coloană, iar apoi adunând sumele rezultate. Prima oară, adunați coloana unităților și notați dedesubt totalul. În continuare adunați coloana zecilor și scrieți rezultatul cu un spațiu mai la stânga. În cele din urmă, adunați coloana sumelor rezultate și veți obține răspunsul. Să aplicăm această metodă exemplului nostru cu puzzle-ul, „fără a ține în minte”.

PROBLEMĂ: $79 + 48 + 67 + 58$

Pasul 1. Adunați coloana unităților

Pasul 2. Adunați coloana zecilor

$$\begin{array}{r} 79 + \\ 48 \\ 67 \\ 58 \\ \hline 32 \\ 22 \\ \hline \text{Răspuns: } 252 \text{ de piese} \end{array}$$

Să încercăm încă una: $73 + 18 + 54 + 36$

Pasul 1. Adunați coloana unităților

Pasul 1. Adunați coloana zecilor

$$\begin{array}{r}
 73 + \\
 18 \\
 54 \\
 36 \\
 \hline
 21 \\
 \hline
 16 \\
 \hline
 \text{Răspuns: } 181
 \end{array}$$

TEMĂ DE REFLECȚIE. Acest truc vă poate fi de folos și în cazul adunării numerelor de ordinul sutelor. Scrieți doar totalul rezultat din coloana sutelor la un spațiu distanță spre stânga, iar apoi adunați! Din când în când va trebui să „țineți în minte” în cazul folosirii acestui truc, dar nu prea des.

Acum e rândul vostru

1

$$\begin{array}{r}
 74 + \\
 22 \\
 36 \\
 \hline
 55 \\
 17 \\
 \hline
 17 \\
 \hline
 187
 \end{array}$$

2

$$\begin{array}{r}
 32 + \\
 59 \\
 47 \\
 \hline
 60
 \end{array}$$

3

$$\begin{array}{r}
 44 + \\
 14 \\
 83 \\
 \hline
 92
 \end{array}$$

4

$$\begin{array}{r}
 15 + \\
 47 \\
 63 \\
 \hline
 52
 \end{array}$$

5

$$\begin{array}{r}
 78 + \\
 91 \\
 25 \\
 \hline
 48
 \end{array}$$

6

$$\begin{array}{r}
 86 + \\
 44 \\
 58 \\
 \hline
 92
 \end{array}$$

(Verificați răspunsurile la pagina 129)

Cuprins

<i>Mulțumiri</i>	7
<i>Introducere</i>	9
<i>Mențiuni pentru profesorii/învățători</i>	11
<i>Trecere în revistă a unora dintre cele mai importante concepte matematice</i>	11

TRUCURI ELEMENTARE DE MATEMATICĂ MENTALĂ

<i>Trucuri elementare pentru adunări</i>	19
1. Să ne distrăm asamblând puzzle-uri	
Operații de adunare fără a mai „ține în minte”	19
2. Cochilii are de vânzare, doar când marea este-n zare	
Operații de adunare prin transformări	21
3. Plimbarea în carusel	
Cum să adunați, fără a respecta o anumită ordine, cu ajutorul combinațiilor de zece	22
<i>Trucuri elementare pentru scăderi</i>	24
4. Limonadă de vânzare	
Operații de scădere prin adunare – partea întâi	24
5. Febra baschetului	
Operații de scădere prin adunare – partea a doua	25

Trucuri elementare pentru înmulțiri	27
6. Pasiunea pentru abțibilduri	
Înmulțirea cu zerouri.....	27
7. Lumânări cu toptanul	
Înmulțirea cu 10.....	28
8. Trucuri la jocul de cărți	
Înmulțirea cu 4.....	30
9. La cinematograful	
Înmulțirea cu 5.....	31
10. Sus, sus, tot mai sus	
Înmulțirea cu 11.....	32
11. La piscină	
Ridicarea la pătrat a numerelor care se termină cu 5	34
12. Un munte de fursecuri	
Cum să înmulțiți două numere a căror diferență este 2.....	35
13. Petrecere cu pizza	
Înmulțirea cu 15.....	37
14. Munca la fermă	
Înmulțirea prin descompunere	38
15. Trage, trage la padele!	
Înmulțirea numerelor care se termină cu $\frac{1}{2}$	40
Trucuri elementare pentru împărțiri	42
16. Premiile muzicale	
Împărțirea cu zerouri.....	42
17. La sala de jocuri	
Împărțirea la 10	43
18. Alergare de maraton	
Împărțirea la 4	45
19. La pescuit	
Împărțirea la 5	46

20. Spectacolul spectacolelor

Împărțirea la numere care se termină cu $\frac{1}{2}$ 47

TRUCURI AVANSATE DE MATEMATICĂ MENTALĂ

Trucuri avansate pentru adunări 53

21. Alunecând pe gheață

Adunarea numerelor prin „vizualizarea” sumei lor..... 53

22. Care este scorul?

Adunarea de la stânga la dreapta – partea întâi 54

23. Tuturor le plac paradele

Adunarea de la stânga la dreapta – partea a doua 56

Trucuri avansate pentru scăderi 58

24. Un truc pentru toate vârstele

Scăderea prin transformare 58

25. La telefon

Scăderea în două etape..... 59

Trucuri avansate pentru înmulțiri 61

26. Drumetie montană

Înmulțirea cu zecimale 61

27. „Pedală-putere”

Înmulțirea cu 9..... 62

28. Flori de vânzare „cu duzina”

Înmulțirea cu 12..... 64

29. O „căruță” de creioane

Înmulțirea cu 25..... 65

30. Sezonul fără înfrângeri

Ridicarea la pătrat a oricărui număr care se termină
cu 1 sau 9..... 66

31. Petrecerea aniversară

Ridicarea la pătrat a oricărui număr format din două cifre
care începe cu 5 68

32. Plimbarea în montagne russe	
Înmulțirea de la stânga la dreapta.....	69
33. Campionatul de bowling	
Înmulțirea prin transformare.....	71
34. Când te lupți cu morile de vânt...	
Înmulțirea a două numere puțin mai mari decât 100.....	72
35. Livrarea ziarelor	
Înmulțirea încrucișată.....	74
<i>Trucuri avansate pentru împărțiri</i>	77
36. Ora mesei	
Împărțirea cu zecimale.....	77
37. La picnic cu clasa	
Împărțirea la 25	78
38. Muzică, muzică și iar muzică	
Împărțirea prin descompunere.....	80
39. „Zâmbiți, vă rog!”	
Împărțirea prin transformare.....	81
40. Așteptând la bariera căii ferate	
Împărțirea numerelor pare	83

TRUCURI PENTRU ESTIMĂRI

<i>Câteva informații despre calculele estimative</i>	88
41. Oase de dinozaur	
Estimarea înmulțirilor cu 33 sau 34	89
42. Călătoria cu mașina – episodul I	
Estimarea înmulțirilor cu 49 sau 51	90
43. Călătoria cu mașina – episodul II	
Estimarea înmulțirilor cu 66 sau 67	92
44. Călătoria cu mașina – episodul III	
Drumul către casă. Estimarea împărțirilor la 33 sau 34.....	93

45. Sortarea scrisorilor	
Estimarea împărțirilor la 49 sau 51	95
46. Distracție la planetariu	
Estimarea împărțirilor la 66 sau 67	96
47. Concurs de home-run	
Estimarea împărțirilor la 9	97
48. Maratonul de jogging	
Estimarea împărțirilor la 11	99

TRUCURI PENTRU VERIFICAREA RĂSPUNSURILOR

<i>Trucuri pentru verificarea răspunsurilor</i>	105
49. Împătimitii de jocuri video	
Verificarea adunărilor și scăderilor	105
50. Marele final	
Verificarea înmulțirilor și împărțirilor	107
<i>Concluzie</i>	109
<i>Anexa A. Simboluri, termeni și tabele</i>	111
<i>Anexa B. Câteva trucuri „bombă” pentru socializare</i>	115
<i>Anexa C. Date fascinante și hazlii despre numere</i>	121
<i>Soluții</i>	129